

Literatura

- Adley, N., & Jupp Kina, V. (2017). Getting behind the closed door of care leavers: Understanding the role of emotional support for young people leaving care. *Child & Family Social Work*, 22(1), 97–105. <https://doi.org/10.1111/cfs.12203>
- Ainsworth, M. D., & Bell, S. M. (1970). Attachment, exploration, and separation: Illustrated by the behavior of one-year-olds in a strange situation. *Child Development*, 41(1), 49–67. <https://doi.org/10.2307/1127388>
- American Psychiatric Association. (2013). *Diagnostic and statistical manual of mental disorders* (5. vydání). <https://doi.org/10.1176/appi.books.9780890425596>
- Andrys, O. (2017). Shrnutí hlavních zjištění ke kvalitě institucionální výchovy. *Školní poradenství v praxi*, 4(4), 8–10.
- Arain, M., Haque, M., Johal, L., Mathur, P., Nel, W., Rais, A., Sandhu, R., & Sharma, S. (2013). Maturation of the adolescent brain. *Neuropsychiatric disease and treatment*, 9, 449–461. <https://doi.org/10.2147/NDT.S39776>
- Arnau-Sabatés, L., & Gilligan, R. (2015). What helps young care leavers to enter the world of work? Possible lessons learned from an exploratory study in Ireland and Catalonia. *Children and youth services review*, 53, 185–191. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2015.03.027>
- Arnau-Sabatés, L., & Gilligan, R. (2020). Support in the workplace: How relationships with bosses and co-workers may benefit care leavers and young people in care. *Children and Youth Services Review*, 111, článek 104833. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2020.104833>
- Arnett, J. J. (2019). *Emerging Adulthood: The Winding Road from the Late Teens Through the Twenties* (2. vydání). Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/acprof:oso/9780199929382.001.0001>
- Arnett, J. J., Žukauskienė, R., & Sugimura, K. (2014). The new life stage of emerging adulthood at ages 18–29 years: Implications for mental health. *The Lancet Psychiatry*, 1(7), 569–576. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(14\)00080-7](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(14)00080-7)
- Australian Government Department of Health and Aged Care. (2011). *National Clinical Assessment Framework for Children and Young People in Out-of-Home Care (OOHC)*. <https://www.health.gov.au/sites/default/files/2024-03/national-clinical-assessment-framework-for-children-and-young-people-in-out-of-home-care.pdf>
- Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. *Psychological Review*, 84(2), 191–215. <https://doi.org/10.1037/0033-295X.84.2.191>

- Barn, R. (2010). Care leavers and social capital: Understanding and negotiating racial and ethnic identity. *Ethnic and Racial Studies*, 33(5), 832–850. <https://doi.org/10.1080/01419870903318896>
- Bastiaanssen, I. L., Delsing, M. J., Geijsen, L., Kroes, G., Veerman, J. W., & Engels, R. C. (2014). Observations of Group Care Worker-Child Interaction in Residential Youth Care: Pedagogical Interventions and Child Behavior. *Child Youth Care Forum* 43, 227–241. <https://doi.org/10.1007/s10566-013-9231-0>
- Bengtsson, M., Sjöblom, Y., & Öberg, P. (2018). Young care leavers' expectations of their future: A question of time horizon. *Child & Family Social Work*, 23(2), 188–195. <https://doi.org/10.1111/cfs.12399>
- Berridge, D. (2012). Educating young people in care: What have we learned? *Children and Youth Services Review*, 34(6), 1171–1175. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2012.01.032>
- Běhounková, L. (2012). *Fenomén odchodu do samostatného života dítěte vyrůstajícího v náhradní výchovné péči*. Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků.
- Bittner, P., Havigerová, J., Janišová, I., & Langhansová, H. (2007). Děti z ústavů! Právní a psychologické dopady ústavní výchovy z pohledu ochrany rodiny a nejlepšího zájmu dítěte. *Liga lidských práv*. https://www.llp.cz/wp-content/uploads/Deti_z_ustavu.pdf
- Black, K. R., Collin-Vézina, D., Brend, D., & Romano, E. (2022). Trauma-informed attitudes in residential treatment settings: Staff, child and youth factors predicting adoption, maintenance and change over time. *Child Abuse & Neglect*, 130, 105361. <https://doi.org/10.1016/j.chiabu.2021.105361>
- Bowlby, J. (2023). *Vazba: Teorie kvality raných vztahů mezi matkou a dítětem*. Portál. (Původně vydáno 1969)
- Brown, T. T., & Jernigan, T. L. (2012). Brain development during the preschool years. *Neuropsychology review*, 22(4), 313–333. <https://doi.org/10.1007/s11065-012-9214-1>
- Bubleová, V. (2007). Náhradní rodinná péče: Historický vývoj péče o opuštěné děti u nás. In V. Bechyňová, V. Bubleová, Z. Dušková, R. Dydňanská, Š. Gjuríčová, M. Konvičková, D. Krejčířová, M. Preiss, L. Šulová, E. Vaníčková & A. Vávrová (Eds.), *Syndrom CAN a způsob péče o rodinný systém* (s. 194–206). IREAS.
- Cakirpaloglu, P. (2012). *Úvod do psychologie osobnosti*. Grada.
- Cameron, C., Hollingworth, K., Schoon, I., van Santen, E., Schröer, W., Ristikari, T., Heino, T., & Pekkarinen, E. (2018). Care leavers in early adulthood: How do they fare in Britain, Finland and Germany? *Children and Youth Services Review*, 87, 163–172. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2018.02.031>
- Cardona, J. F., Manes, F., Escobar, J., López, J., & Ibáñez, A. (2012). Potential consequences of abandonment in preschool-age: neuropsychological findings in institutionalized children. *Behavioural neurology*, 25(4), 291–301. <https://doi.org/10.3233/BEN-2012-110205>
- Cloitre, M., Stolbach, B. C., Herman, J. L., Van der Kolk, B., Pynoos, R., Wang, J., & Petkova, E. (2009). A developmental approach to complex PTSD: childhood and adult cumulative trauma as predictors of symptom complexity. *Journal of traumatic stress*, 22(5), 399–408. <https://doi.org/10.1002/jts.20444>
- Colbridge, A. K., Hassett, A., & Sisley, E. (2017). “Who am I?” How Female Care Leavers Construct and Make Sense of Their Identity. *SAGE Open*, 7(1). <https://doi.org/10.1177/2158244016684913>
- Colich, N. L., Sheridan, M. A., Humphreys, K. L., Wade, M., Tibu, F., Nelson, C. A., ... & McLaughlin, K. A. (2021). Heightened sensitivity to the caregiving environment during adolescence: Implications for recovery following early-life adversity. *Journal of Child Psychology and Psychiatry*, 62(8). <https://doi.org/10.1111/jcpp.13347>
- Colvin, E., McFarlane, K. A. T. H., Gerard, A., & McGrath, A. (2018). ‘We Don’t do Measure and Quotes’: How Agency Responses Criminalise and Endanger the Safety of Children Missing in Care in New South Wales, Australia. *The Howard Journal of Crime and Justice*, 57(2), 231–249. <https://doi.org/10.1111/hojo.1225>
- Corval, R., Belsky, J., Baptista, J., Oliveira, P., Mesquita, A., & Soares, I. (2017). Inhibited attachment disordered behavior in institutionalized preschool children: links with early and current relational experiences. *Attachment & human development*, 19(6), 598–612. <https://doi.org/10.1080/14616734.2017.1342172>
- Daněk, A. (2023a). Naplňování vzdělávacích potřeb vychovatelů v současných dětských domovech. *Edukácia. Vedecko-odborný časopis*, 6(1), 18–23. <https://www.fddcr.cz/sites/default/files/2023-08/Napl%C5%88ov%C3%A1n%C3%AD%20vzd%C4%9Bl%C3%A1vac%C3%ADch%20pot%C5%99eb%20vychovatel%C5%AF.pdf>
- Daněk, A. (2023b). Social integration of young adults leaving institutional care: personal experiences. *AD ALTA Journal of Interdisciplinary Research* 12(2), 32–34. <https://doi.org/10.33543/12023234>
- Debnath, R., Tang, A., Zeanah, C. H., Nelson, C. A., & Fox, N. A. (2020). The long-term effects of institutional rearing, foster care intervention and disruptions in care on brain electrical activity in adolescence. *Developmental science*, 23(1), e12872. <https://doi.org/10.1111/desc.12872>
- Domon-Archambault, V., Terradas, M. M., Drieu, D., De Fleurian, A., Achim, J., Poulain, S., & Jerrar-Oulidi, J. (2019). Mentalization-Based Training Program for

- Child Care Workers in Residential Settings. *Journal of child & adolescent trauma*, 13(2), 239–248. <https://doi.org/10.1007/s40653-019-00269-x>
- Doom, J. R., Georgieff, M. K., & Gunnar, M. R. (2015). Institutional care and iron deficiency increase ADHD symptomology and lower IQ 2.5–5 years post-adoption. *Developmental science*, 18(3), 484–494. <https://doi.org/10.1111/desc.12223>
- Emond, R. (2012). Longing to belong: children in residential care and their experiences of peer relationships at school and in the children's home. *Child & Family Social Work*, 19(2), 194–202. <https://doi.org/10.1111/j.1365-2206.2012.00893.x>
- Escobar, M. J., Huepe, D., Decety, J., Sedeno, L., Messow, M. K., Baez, S., ... & Ibáñez, A. (2014). Brain signatures of moral sensitivity in adolescents with early social deprivation. *Scientific reports*, 4(1), článek 5354. <https://doi.org/10.1038/srep05354>
- Ferjenčík, J. (2000). Úvod do metodologie psychologického výzkumu: Jak zkoumat lidskou duši. Portál.
- Fonagy, P., & Targetová, M. (2005). Psychoanalytické teorie. Portál.
- Furey, R., & Harris-Evans, J. (2021). Work and resilience: Care leavers' experiences of navigating towards employment and independence. *Child & Family Social Work*, 26(3), <https://doi.org/10.1111/cfs.12822>
- Gee, D. G., Gabard-Durnam, L. J., Flannery, J., Goff, B., Humphreys, K. L., Telzer, E. H., Hare, T. A., Bookheimer, S. Y., & Tottenham, N. (2013). Early developmental emergence of human amygdala-prefrontal connectivity after maternal deprivation. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 110(39), 15638–15643. <https://doi.org/10.1073/pnas.1307893110>
- Gilligan, R., & Arnau-Sabatés, L. (2017). The role of carers in supporting the progress of care leavers in the world of work. *Child & Family Social Work*, 22(2), 792–800. <https://doi.org/10.1111/cfs.12297>
- Gilligan, R., & Brady, E. (2023). What helps adult care leavers return to education? exploring the relevance of learner identity and the life course perspective. *Journal of Youth Studies*, 26(10), 1373–1386. <https://doi.org/10.1080/13676261.2022.2098706>
- Glynn, N., & Mayock, P. (2019). "I've changed so much within a year": care leavers' perspectives on the aftercare planning process. *Child Care in Practice*, 25(1), 79–98. <https://doi.org/10.1080/13575279.2018.1521378>
- Glynn, N., & Mayock, P. (2023). Housing after care: understanding security and stability in the transition out of care through the lenses of liminality, recognition and precarity. *Journal of Youth Studies*, 26(1), 80–97. <https://doi.org/10.1080/13676261.2021.1981838>
- Golm, D., Maughan, B., Barker, E. D., Hill, J., Kennedy, M., Knights, N., Kreppner, J., Kumsta, R., Schlotz, W., Rutter, M., & Sonuga-Barke, E. J. S. (2020). Why does early childhood deprivation increase the risk for depression and anxiety in adulthood? A developmental cascade model. *Journal of child psychology and psychiatry, and allied disciplines*, 61(9), 1043–1053. <https://doi.org/10.1111/jcpp.13205>
- Greenglass, E., & Fiksenbaum, L. (2009). Proactive Coping, Positive Affect, and WellBeing. *European Psychologist*, 14(1), 29–39. doi: 10.1027/1016-9040.14.1.29
- Guyon-Harris, K. L., Humphreys, K. L., & Zeanah, C. H. (2020). Adverse caregiving in early life: The trauma and deprivation distinction in young children. *Infant mental health journal*, 42(1), 87–95. <https://doi.org/10.1002/imhj.21892>
- Häggman-Laitila, A., Saloekkilä, P., & Karki, S. (2020). Integrative review of the evaluation of additional support programs for care leavers making the transition to adulthood. *Journal of pediatric nursing*, 54, 63–77. <https://doi.org/10.1016/j.pedn.2020.05.009>
- Hagleitner, W., Sting, S., & Maran, T. (2022). Socio-economic status and living situation of care leavers in Austria. *Children and Youth Services Review*, 142, článek 106620. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2022.106620>
- Halliwell. (n.d.). Restorative Parenting Recovery Index. Získáno 20. listopadu 2024. <https://halliwellhomes.co.uk/restorative-parenting-recovery-index/>
- Happ, M., Glossop, A., & Ogi, L. (2018). Initial reflections and learning from the development and delivery of staff consultations in an innovative residential childcare pathway. *Journal of social work practice*, 32(4), 433–446. <https://doi.org/10.1080/02650533.2018.1503165>
- Hendl, J. (2005). Kvalitativní výzkum: základní metody a aplikace. Praha.
- Hiles, D., Moss, D., Wright, J., & Dallos, R. (2013). Young people's experience of social support during the process of leaving care: A review of the literature. *Children and Youth Services Review*, 35(12), 2059–2071. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2013.10.008>
- Holden, M. J., Izzo, C., Nunno, M., Smith, E. G., Endres, T., Holden, J. C., & Kuhn, F. (2010). Children and residential experiences: a comprehensive strategy for implementing a research-informed program model for residential care. *Child welfare*, 89(2), 131–149. <https://www.jstor.org/stable/45400458>
- Hrbáčková, K., & Šafránková, A. P. (2015). Vnímání vlastní účinnosti pedagogických pracovníků v oblasti institucionální péče o děti a mládež. *Sociální pedagogika*, 3(2). <https://doi.org/10.7441/soced.2015.03.02.01>
- Charmaz, K. (2006). *Constructing grounded theory: A practical guide through qualitative analysis*. Sage.
- IPSOS. (2015). Potřeby dětí při odchodu z dětského domova. https://www.ipsos.com/sites/default/files/2017-12/ipsos_pro_mimo_domov_potreby_deti_pri_odchodu_z_detskeho_domova_prezentace_pro_tk_cerven_2015.pdf

- James, S., Alemi, Q., & Zepeda, V. (2013). Effectiveness and implementation of evidence-based practices in residential care settings. *Children and Youth Services Review*, 35(4), 642–656. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2013.01.007>
- James, S., Wilczek, L., Kilian, J., Timonen-Kallio, E., Bravo, A., del Valle, J. F., Formenti, L., Petrauskiene, A., Pivorienė, J., & Rigamonti, A. (2022). A comparative analysis of residential care: A five-country multiple case-design study. *Child & Youth Care Forum*, 51(6), 1031–1062. <https://doi.org/10.1007/s10566-021-09666-6>
- Janský, P. (2014). *Dítě s problémovým chováním a náhradní výchovná péče ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy*. Gaudeamus.
- Jochmannová, L. (2021). *Trauma u dětí: Kategorie, projevy a specifika odborné péče*. Grada.
- Kačírková, P. (2024). Konec kojeneckých ústavů [Audio podcast episode]. In: *Na vlácnách práce a sociální politiky*. Získáno 16.12.2024 https://www.youtube.com/watch?v=_ZGB24_VO50.
- Klusáček, J., & Křižanová, B. (2023). *Zpráva o stavu péče o ohrožené děti v ČR v roce 2023: Prevence ohrožení dítěte stále achillovou patou*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy & 8000 důvodů (Nadace J&T). https://assets-global.website-files.com/60116766a467a421c24db1fc/6475e2248fb600ae1ec41a04_II_material_zprava_pece_ohrozene_deti2023.pdf
- Krchová-Dunovská, V. (1982). *Rodinné a interpersonální vztahy mládeže vyrůstající od narození v ústavních zařízeních* [Magisterská diplomová práce, Univerzita Karlova]. Informační systém Univerzity Karlovy. <http://hdl.handle.net/20.500.11956/88809>
- Krok domů (nedat.). O fondu. Získáno 24. 1. 2025 z <https://www.krokdomu.cz/>.
- Langmeier, J., & Krejčířová, D. (2006). *Vývojová psychologie* (2. vydání). Grada.
- Lensvelt, I., Hassett, A., & Colbridge, A. (2021). More than meets the eye: how black and minority ethnic care-leavers construct and make sense of their identity. *Adolescents*, 1(1), 36–53. <https://doi.org/10.3390/adolescents1010004>
- Letní dům, z.ú. (2021, 29. září). *Platforma do dospělosti*. Získáno 8. února 2024 <https://letnidum.cz/2021/09/29/platforma-do-dospelosti/>
- Liabo, K., McKenna, C., Ingold, A., & Roberts, H. (2017). Leaving foster or residential care: a participatory study of care leavers' experiences of health and social care transitions. *Child care, health and development*, 43(2), 182–191. <https://doi.org/10.1111/cch.12426>
- Liga otevřených mužů (nedat.). O nás. Získáno 24. 1. 2025 z <https://ilom.cz/>.
- Loman, M. M., Johnson, A. E., Westerlund, A., Pollak, S. D., Nelson, C. A., & Gunnar, M. R. (2013). The effect of early deprivation on executive attention in middle childhood. *Journal of child psychology and psychiatry, and allied disciplines*, 54(1), 37–45. <https://doi.org/10.1111/j.1469-7610.2012.02602.x>
- Macela, M. (2019). *Krátkodobá pěstounská péče: historie, praxe, perspektivy* [brožura]. Sdružení pěstounských rodin z.s. https://www.pestouni.cz/wp-content/uploads/2019/04/Prechodna_pestounska_pece_brozura_A5_web.pdf
- Macela, M. (2024). *Zákon na podporu dětí a rodin: Nová právní úprava ochrany dětí i podpory rodin*. Platforma do dospělosti. https://drive.google.com/drive/folders/17TUj9aCOP-JOxag74ps4FS_2XRrs4cGMD?fbclid=IwY2xjaw-G5HNdleHRuA2FlbQIxMAABHSTkflcd0uZsu40AW0g0YD6YSQ6Htun8CqALwnZ5ejl0ujPyUrnTit-TQw_aem_MInUXdoDqNmS-WjWU6Fsyw
- Mackerle, V. (2021). *Metodika pro přípravu dětí na odchod z dětského domova*. Krajský úřad Královéhradeckého kraje. <https://www.khk.cz/system/files/Metodika-pro-pripravu-deti-na-odchod-z-detskeho-domova.pdf>
- Mackes, N. K., Golm, D., Sarkar, S., Kumsta, R., Rutter, M., Fairchild, G., Mehta, M. A., Sonuga-Barke, E. J. S., & ERA Young Adult Follow-up team (2020). Early childhood deprivation is associated with alterations in adult brain structure despite subsequent environmental enrichment. *Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America*, 117(1), 641–649. <https://doi.org/10.1073/pnas.1911264116>
- Matějček, Z. (1960). Některé zkušenosti ze sledování duševního vývoje dětí v dětských domovech pro děti od 1 do 3 let. *Československá pediatrie*, 15, 234–241.
- Matějček, Z. (1999). *Náhradní rodinná péče*. Portál.
- Matějček, Z. (1996). Teoretická úvaha nad pozdními následky psychické deprivace a subdeprivace. *Československá psychologie*, 40, 369–375.
- Matějček, Z., & Langmeier, J. (1986). *Počátky našeho duševního života*. Panorama.
- Matějček, Z., & Langmeier, J. (2011). *Psychická deprivace v dětství*. Karolinum. (Původně vydáno 1963)
- Matoušek, O. (2019). Odcházení mladých dospělých z ústavní péče. *Fórum sociální práce*, 2(12), 55–57. <http://hdl.handle.net/20.500.11956/115638>
- McLaughlin, K. A., Sheridan, M. A., Winter, W., Fox, N. A., Zeanah, C. H., & Nelson, C. A. (2014). Widespread reductions in cortical thickness following severe early-life deprivation: a neurodevelopmental pathway to attention-deficit/hyperactivity disorder. *Biological psychiatry*, 76(8), 629–638. <https://doi.org/10.1016/j.biopsych.2013.08.016>
- McNamara, P., Harvey, A., & Andrewartha, L. (2019). Passports out of poverty: Raising access to higher education for care leavers in Australia. *Children and Youth Services Review*, 97, 85–93. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.07.015>
- McWilliams, N. (2015). *Psychoanalytická diagnóza*. Portál.
- Melkman, E., Mor-Salwo, Y., Mangold, K., Zeller, M., & Benbenishty, R. (2015). Care leavers as helpers: Motivations for and benefits of helping others.

- Children and Youth Services Review*, 54, 41–48. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2015.05.004>
- Mendes, P., Baidawi, S., & Snow, P. (2014). Young people transitioning from out-of-home care: A critical analysis of leaving care policy, legislation and housing support in the Australian state of Victoria. *Child Abuse Review*, 23(6), 402–414. <https://doi.org/10.1002/car.2302>
- Méndez Leal, A. S., & Silvers, J. A. (2021). Neurobiological Markers of Resilience to Early-Life Adversity During Adolescence. *Biological psychiatry. Cognitive neuroscience and neuroimaging*, 6(2), 238–247. <https://doi.org/10.1016/j.bpsc.2020.08.004>
- Millová, K. (2016). Mladá dospělost. In M. Blatný, P. Halama, P. Janošová, L. Kollerová, K. Millová, F. Smolík & I. Šolcová (Eds.), *Psychologie celoživotního vývoje* (s. 117–141). Karolinum.
- Mimo domov (nedat.). *Inkubátor*. Získáno 24. ledna 2025 z <https://mimodomov.cz/inkubator/>
- Ministerstvo práce a sociálních věcí. (2009). *Národní akční plán k transformaci a sjednocení systému péče o ohrožené děti na období 2009 až 2011*. https://www.dataplan.info/img_upload/7bdb1584e3b8a53d337518d988763f8d/naptspod.pdf
- Ministerstvo práce a sociálních věcí. (2020). *Národní strategie ochrany práv dětí 2021–2029*. https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/NARODNI+STRATEGIE+OCHRANY+PRAV+DETI+2021_2029_FINAL.pdf/4d-20b44e-a8c5-6882-d46f-a8d0fb7695d5
- Ministerstvo práce a sociálních věcí. (2021). *Podpora mladých lidí opouštějících náhradní péči: Metodická informace Ministerstva práce a sociálních věcí*. https://www.mpsv.cz/documents/20142/225508/Metodicka%20informace_ZP_final.pdf/7e939737-aa1a-15d2-0813-a6207b9f31b3
- Ministerstvo práce a sociálních věcí. (2024). *Zákon o integračním sociálním podniku, včetně zákona změnového*. https://socialniveci.ostrava.cz/wp-content/uploads/2024/08/integracni_socialni_podnik.pdf
- Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. (2015). *Metodický pokyn, kterým se stanoví standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy a ve školských zařízeních pro preventivně výchovnou péči* [č.j. MSMT-5805/2015]. <https://www.msmt.cz/file/35026/>
- Miovský, M. (2006). *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Grada.
- Moeller-Saxone, K., McCutcheon, L., Halperin, S., Herrman, H., & Chanen, A. M. (2016). Meeting the primary care needs of young people in residential care. *Australian family physician*, 45(10), 706–711. <https://www.racgp.org.au/afp/2016/october/meeting-the-primary-care-needs-of-young-people-in>
- Mota, C. P., & Matos, P. M. (2015). Adolescents in institutional care: Significant adults, resilience and well-being. *Child & Youth Care Forum*, 44(2), 209–224. <https://doi.org/10.1007/s10566-014-9278-6>
- Mynaříková, L. (Ed.), Dobrucká, L., Horáková, D., & Vintoniv, R. (2022). *Integrace dětí z dětských domovů do společnosti a jejich adaptace na trhu práce* [TL02000217]. České vysoké učení technické v Praze. https://148a086fd9.cboul-cdnwnd.com/7f330e1aa37f75e3e7ff97f81793e8cd/200000065-166581665b/souhrnna_vyzkumna_zprava_FINAL2-0.pdf?ph=148a086fd9
- Nařízení vlády č. 460/2013 Sb., o stanovení částky příspěvku na úhradu péče, částky kapesného, hodnoty osobních darů a hodnoty věcné pomoci nebo peněžitého příspěvku dítěti ve školských zařízeních pro výkon ústavní výchovy nebo ochranné výchovy. Česká republika.
- Natalier, K., & Johnson, G. (2012). Housing pathways of young people who have left out-of-home state care. *Housing, Theory and Society*, 29(1), 75–91. <https://doi.org/10.1080/14036096.2011.592215>
- Natalier, K., & Johnson, G. (2015). No home away from home: A qualitative study of care leavers' perceptions and experiences of 'home'. *Housing Studies*, 30(1), 123–138. <https://doi.org/10.1080/02673037.2014.943698>
- Neviditelní (nedat.). *Mladí dospělí na odchodu z dětských domovů*. Získáno 24. 1. 2025 z <https://neviditelní.org/mladi-dospeli-z-detskych-domovu>
- Pacnerová, H., Janský, P., Lányová, B., Bártík, P., Holomek, J., Matoušů, P., Vernerová, O., Pícek, M., & Myšková, L. (2015). *Standardy kvality péče o děti ve školských zařízeních pro výkon ústavní a ochranné výchovy a preventivně výchovné péče. Národní ústav pro vzdělávání, školské poradenské zařízení a zařízení pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*.
- Perry, B. D. (1999). The memories of states: How the brain stores and retrieves traumatic experience. In J. Goodwin & R. Attias (Eds.), *Splintered reflections: Images of the body in trauma* (s. 9–38). Basic Books/Hachette Book Group.
- Piaget, J., & Inhelderová, B. (2014). *Psychologie dítěte*. Portál.
- Preiss, M. (2009). Trauma a posttraumatický růst. *Psychiatrie pro praxi*, 10(1), 12–18. <https://www.psychiatriepropraxi.cz/pdfs/psy/2009/01/01.pdf>
- Ptáček, R., Kuželová, H., & Čeledová, L. (2011). *Vývoj dětí v náhradních formách péče*. Ministerstvo práce a sociálních věcí. https://www.mpsv.cz/documents/20142/954480/nahradni_pece.pdf/0152838a-6c55-7fc1-7ec3-f90d916e56a4
- Rodrigues, S., Barbosa-Ducharne, M., & del Valle, J. F. (2013). The quality of residential child care in Portugal and the example of its development in Spain. *Papeles del Psicólogo*, 34(1), 11–22. <https://www.papelesdelpsicologo.es/English/2167.pdf>

- Řiháček, T., & Hytych, R. (2013). Metoda zakotvené teorie. In T. Řiháček, I. Čermák, R. Hytych, L. Chalupníčková, V. Chrz, J. Koutná Kostínková, M. Petrjánošová, V. Plachá & K. Zábrodská (Eds.), *Kvalitativní analýza textů: čtyři přístupy* (s. 44–74). Masarykova univerzita.
- Shalem, N., & Attar-Schwartz, S. (2022). Good enough residential care setting: Child-parent contact and youth adjustment in the context of staff attitudes towards parent involvement. *Children and Youth Services Review*, 143, článek 106687. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2022.106687>
- Sheridan, M. A., & McLaughlin, K. A. (2014). Dimensions of early experience and neural development: deprivation and threat. *Trends in cognitive sciences*, 18(11), 580–585. <https://doi.org/10.1016/j.tics.2014.09.001>
- Schmidt, V., & Bailey, J. D. (2014). Institutionalization of children in the Czech Republic: a case of path dependency. *Journal of Sociology & Social Welfare*, 41, 53, 53–75. <https://doi.org/10.15453/0191-5096.3833>
- Schofield, G., Larsson, B., & Ward, E. (2017). Risk, resilience and identity construction in the life narratives of young people leaving residential care. *Child & Family Social Work*, 22(2), 782–791. <https://doi.org/10.1111/cfs.12295>
- Simply5 s.r.o. (2024). Američanka je stejná jako vaše děti: Výzkum potřeb dětí z dětských domovů pro jejich úspěšné zapojení do samostatného života. https://www.nadacesirius.cz/soubory/zaverecne-zpravy/Zaverecna-zprava-Amerikanka2.pdf?fbclid=IwY2xjawG5GrZleHRuA2FlbQIxMAABHWig-4KIX-wpA0krebHgdVXvUTdWWR84mBeIdTc3ZTs59WqtVE-h2-pMneg_aem_Xkse3zs8dVg3fvIV87UWSw
- Slomek, Z. (2010). Etopedie. Univerzita Jana Amose Komenského.
- Sobotková, I. & Očenášková, V. (2013). Pěstounská péče očima dospělých, kteří v ní vyrostli: trendy vs. zkušenosti. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Sociální bydlení MPSV. (2024, 23. září). Housing First. Získáno 2. prosince 2024 z <https://socialnibydeni.mpsv.cz/socialni-bydleni/housing-first>
- Sonuga-Barke, E., Kennedy, M., Golm, D., Knights, N., Kovshoff, H., Kreppner, J., Kumsta, R., Maughan, B., O'Connor, T. G., & Schlotz, W. (2020). Adoptees' responses to separation from, and reunion with, their adoptive parent at age 4 years is associated with long-term persistence of autism symptoms following early severe institutional deprivation. *Development and psychopathology*, 32(2), 631–640. <https://doi.org/10.1017/S0954579419000506>
- Sonuga-Barke, E. J. S., Kennedy, M., Kumsta, R., Knights, N., Golm, D., Rutter, M., Maughan, B., Schlotz, W., & Kreppner, J. (2017). Child-to-adult neurodevelopmental and mental health trajectories after early life deprivation: the young adult follow-up of the longitudinal English and Romanian Adoptees study. *Lancet*, 389(10078), 1539–1548. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(17\)30045-4](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(17)30045-4)

- Sosnowski, D. W., Rojo-Wissar, D. M., Smail, E. J., Musci, R. J., Wilcox, H. C., & Johnson, S. B. (2023). Expanding on Threat and Deprivation: Empirical Examination of Adversity Dimensions and Psychiatric Outcomes Among Emerging Adults. *Emerging adulthood*, 11(2), 431–443. <https://doi.org/10.1177/21676968221114260>
- Spoluživot. (nedat.). Naše mise a vize. Získáno 2. prosince 2024 z <https://www.spoluzivot.cz/nas-tym>
- Staňková, A., Cír, J., & Hirschová, M. (2018). Zaměstnávání mladých lidí z dětských domovů a pěstounské péče. Nadace Terezy Maxové. <https://nadaceterezymaxove.cz/wp-content/uploads/2021/11/vyzkum-zamestnavani-mladych.pdf>
- Statistický informační systém Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (2014, říjen). *Statistická ročenka školství – výkonové ukazatele školního roku 2013/2014*. Získáno 24. listopadu 2024 z <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp>
- Statistický informační systém Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy (2024, říjen). *Statistická ročenka školství – výkonové ukazatele školního roku 2023/2024*. Získáno 24. listopadu 2024 z <https://statis.msmt.cz/rocenka/rocenka.asp>
- Stein, M. (2008). Resilience and young people leaving care. *Child Care in Practice*, 14(1), 35–44. <https://doi.org/10.1080/13575270701733682>
- Strauss, A. L., & Corbin, J. (1999). *Základy kvalitativního výzkumu: Postupy a techniky metody zakotvené teorie*. Sdružení Podané ruce.
- Sulimani-Aidan, Y., & Melkman, E. (2018). Risk and resilience in the transition to adulthood from the point of view of care leavers and caseworkers. *Children and Youth Services Review*, 88, 135–140. <https://doi.org/10.1016/j.chilyouth.2018.03.012>
- Svoboda, M. (2010). *Psychologická diagnostika dospělých* (4. vydání). Portál.
- Šašková, H., & Mertová, J. (2012). Care for vulnerable and disadvantaged children in the Czech Republic. *European Journal of Social Work*, 15(5), 664–678. <https://doi.org/10.1080/13691457.2011.577735>
- Šolcová, I. (2009). *Vývoj resilience v dětství a dospělosti*. Grada.
- Štenclová, V. (2021). *Příprava jedinců na odchod z dětských domovů a jejich začlenění do společnosti* [Disertační práce, Univerzita Palackého v Olomouci]. Informační systém Univerzity Palackého v Olomouci. <https://library.upol.cz/arl-upol/cs/csg/?repo=upolrepo&key=46871899326>
- Šustová, T. (2015). *Připravenost adolescentů na odchod z dětského domova* [Magisterská diplomová práce, Univerzita Palackého v Olomouci]. Informační systém Univerzity Palackého v Olomouci. <https://library.upol.cz/arl-upol/cs/csg/?repo=upolrepo&key=4900818653>
- Švehla, J., & Poláčková, M. (2020). *Příprava mladých dospělých vyrůstajících v po- bytových zařízeních na odchod do dospělého života*. Krok domů. <https://www.krokdomu.cz/media/krokdomu/pruzkum.pdf>

- Taxová, J. (1967). *Výchovné problémy dětských domovů*. Státní pedagogické nakladatelství.
- Thorová, K. (2015). *Vývojová psychologie: Proměny lidské psychiky od početí po smrt*. Portál.
- Truhlářová, Z. & Levická, T. (2012). Facilities for children needing immediate assistance—controversial institutions intended for substitute childcare in the Czech Republic. *Social Work in Ukraine: Theory and Practice of*, 2, 132–147. Získáno 14. března 2025 z http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/srvu/2012_2/index.html
- Unger, J. A. M., & De Luca, R. V. (2014). The relationship between childhood physical abuse and adult attachment styles. *Journal of family violence*, 29, 223–234. <https://doi.org/10.1007/s10896-014-9588-3>
- Úřad práce. (2025). *Zaopatřovací příspěvek jednorázový*. Získáno 23. února 2025 z <https://www.uradprace.cz/web/cz/zaopatrovaci-prispevek-jednorazovy1>
- Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky. (2020). *Mezinárodní klasifikace nemocí* (10. vydání). <https://www.uzis.cz/>
- Valné shromáždění Organizace spojených národů. (2009). *Směrnice Valného shromáždění Organizace spojených národů k problematice náhradní péče o děti*. Organizace spojených národů. <http://www.vterinapote.cz/static/useruploads/files/smernice01.pdf>
- Van der Kolk, B. A. (2005). Developmental Trauma Disorder: Toward a rational diagnosis for children with complex trauma histories. *Psychiatric Annals*, 35(5), 401–408. <https://doi.org/10.3928/00485713-20050501-06>
- Van Der Kolk, B., Ford, J. D., & Spinazzola, J. (2019). Comorbidity of Developmental Trauma Disorder (DTD) and Post-Traumatic Stress Disorder: Findings from the DTD Field Trial. *European Journal of Psychotraumatology*, 10(1), článek 1562841. <https://doi.org/10.1080/20008198.2018.1562841>
- Van IJzendoorn, M. H., Bakermans-Kranenburg, M. J., Duschinsky, R., Fox, N. A., Goldman, P. S., Gunnar, M. R., Johnson, D. E., Nelson, C. A., Reijman, S., Skinner, G. C. M., Zeanah, C. H., & Sonuga-Barke, E. J. S. (2020). Institutionalisation and deinstitutionalisation of children I: a systematic and integrative review of evidence regarding effects on development. *The Lancet Psychiatry*, 7(8), 703–720. [https://doi.org/10.1016/S2215-0366\(19\)30399-2](https://doi.org/10.1016/S2215-0366(19)30399-2)
- Van IJzendoorn, M. H., Palacios, J., Sonuga-Barke, E. J., Gunnar, M. R., Vorria, P., McCall, R. B., LeMare, L., Bakermans-Kranenburg, M. J., Dobrova-Krol, N. A., & Juffer, F. (2011). Children in Institutional Care: Delayed Development and Resilience. *Monographs of the Society for Research in Child Development*, 76(4), 8–30. <https://doi.org/10.1111/j.1540-5834.2011.00626.x>
- Vágnerová, M. (1997). Důsledky nestandardní zkušenosti citové deprivace a subdeprivace v dětství. *Československá psychologie*, 41, 555–558.
- Vágnerová, M. (2013). Životní příběhy mladých bezdomovců. In M. Vágnerová, L. Csémy & J. Marek (Eds.), *Bezdomovectví jako alternativní existence mladých lidí* (s. 9–187). Karolinum.
- Vágnerová, M. (2014). *Současná psychopatologie pro pomáhající profese*. Portál.
- Vágnerová, M. & Lisá, L. (2021). *Vývojová psychologie: Dětství a dospívání*. Karolinum.
- Vávrová, S., Hrbáčková, K. & Hladík, J. (2016). *Porozumění procesu autoregulace u dětí a mladistvých v institucionální péči*. Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně.
- Vávrová, S., & Kroutilová Nováková, R. (2015). Transformace systému péče o ohrožené děti očima ředitelů dětských domovů. *Sociální pedagogika*, 3, 25–37. <https://doi.org/10.7441/soced.2015.03.02.02>
- Vavrysová, L. (2014). Diagnostika osobnosti a struktura anamnestického rozhovoru u adolescentů v ochranné a ústavní výchově. [Magisterská diplomová práce, Univerzita Palackého v Olomouci]. Dostupné z: <https://theses.cz/id/bhcoiy/>
- Vavrysová, L. (2018). *Rizikové aktivity, depresivita a vybrané osobnostní rysy u českých adolescentů z dětských domovů se školou a z výchovných ústavů*. Univerzita Palackého v Olomouci.
- Vavrysová, L., & Charvát, M. (2016). Osobnostní rysy adolescentů v ústavní výchově dle dotazníku HSPQ ve srovnání s normou populace. *Adiktologie*, 16(4), 282–291.
- Veřejný ochránce práv. (2022). *Školská zařízení pro výkon ústavní výchovy: Zpráva z návštěv zařízení 2022*. https://www.ochrance.cz/uploads-import/ESO/%C5%A0kolsk%C3%A1-za%C5%99%C3%ADzen%C3%AD_CZ_el-verze.pdf
- Veřejný ochránce práv. (2024). *Proč děti potřebují dětského ombudsmana?* Získáno 2. prosince 2024 z <https://deti.ochrance.cz/kdo/detskyombudsman/>
- Vocilka, M. (1999). *Dětské domovy v České republice I. (Teoretická východiska)*. Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy ČR.
- Vojtová, V. (2010). *Inkluzivní vzdělávání žáků v riziku poruch chování a s poruchami chování jako perspektiva kvality života v dospělosti*. Masarykova univerzita.
- Vyhláška č. 316/1951 Ú. I. I., kterou se přesunují některé působnosti z oboru bývalého ministerstva sociální péče na jiná ministerstva. Československo.
- Vyhláška č. 438/2006 Sb., kterou se upravují podrobnosti výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy ve školských zařízeních. Česká republika.
- Wade, M., Carroll, D., Fox, N. A., Zeanah, C. H., & Nelson, C. A. (2022). Associations between Early Psychosocial Deprivation, Cognitive and Psychiatric Morbidity, and Risk-taking Behavior in Adolescence. *Journal of clinical child and adolescent psychology: the official journal for the Society of Clinical Child and Adolescent*

- Psychology, *American Psychological Association, Division 53*, 51(6), 850–863. <https://doi.org/10.1080/15374416.2020.1864737>
- Wade, M., Zeanah, C. H., Fox, N. A., & Nelson, C. A. (2020). Social communication deficits following early-life deprivation and relation to psychopathology: a randomized clinical trial of foster care. *Journal of child psychology and psychiatry, and allied disciplines*, 61(12), 1360–1369. <https://doi.org/10.1111/jcpp.13222>
- Wilson, J. Z., Harvey, A., & Mendes, P. (2019). Changing lives: Improving care leaver access to higher education. *Oxford Review of Education*, 45(4), 573–586. <https://doi.org/10.1080/03054985.2019.1596074>
- World Health Organization. (2019). *International statistical classification of diseases and related health problems* (11. vydání). <https://icd.who.int/>
- Začni správně (nedat.). O projektu. Získáno 24. 1. 2025 z <https://www.zacnispravne.cz/o-projektu/>
- Zákon č. 241/1948 Sb., o prvním pětiletém hospodářském plánu rozvoje Československé republiky. Československo.
- Zákon č. 265/1949 Sb., o právu rodinném. Československo.
- Zákon č. 91/1998 Sb., kterým se mění a doplňuje zákon č. 94/1963 Sb., o rodině, ve znění pozdějších předpisů, a o změně a doplnění dalších zákonů. Česká republika.
- Zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí. Česká republika.
- Zákon č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů. Česká republika.
- Zákon č. 108/2006 Sb., o sociálních službách. Česká republika.
- Zákon č. 242/2024 Sb., kterým se mění zákon č. 359/1999 Sb., o sociálně-právní ochraně dětí, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony. Česká republika.
- Zero to Three (2020). *DC:0–5™: Diagnostic classification of mental health and developmental disorders of infancy and early childhood* (Version 2.0). Washington, DC.